

PANNONHALMA

Ahol jó lenni, ahol jó enni

Bár a szlogen elcsépett, de kétségtelenül igaz. Pannonhalma szellemisége, kultúrája, korszerű technikai megoldásai, a múlt és a jövő ötvöződése egészen különleges élményt nyújt az idelátogatóknak. Mintha egy másik, egy kicsit jobb, és finomabb világba csöppennénk.

A VIATOR Apátsági Étterem és Borbár a Pannonhalmi Kosaras dombon, a Pannonhalmi Főapátság új látogatóépületében.

Csoportunkat Várszegi Asztrik főapát fogadta, és miközben egy finom helyi rozét kortyolgattunk, elmondta, hogy az apátsági fejlesztéseknek a fő célja nem a bevételi források növelése volt, hanem a gyönyörködtetés. A bencések mindig is haladtak a korral, figyelik és használják az új technológiákat. A felújítás során is szem előtt tartották a XXI. század kihívásait.

Programunk első részében a felújított Szent Márton Bazilika megtekintése, és az új 10 nyelvű audioguide rendszer kipróbálása szerepelt. Néhány perces erdei séta után érkeztünk az új bejáratához, ahonnan lifttel, vagy lépcsőn lehet feljutni közvetlenül a Bazilika előtti nagy térre. Ekkora már átküzdöttük magunkat egy japán turistacsoporton, akik szintén audioguide-dal felszerelve vágtak neki az apátsági sétának, saját nyelvükön hallgatva az hely történetét. Meglepő, de sokan kíváncsiak közülük erre a világörökségi helyszínre. Gépi idegenvezetőmtől én - régimódi turistaként -, azonnal megváltam, amint Hortobágyi Cirill perjel beszélni kezdett a Bazilika átalakításáról.

A MINIMÁL STÍLUS TÉRHÓDÍTÁSA

Letisztultság és igényesség a két szó, ami eszembe jutott a belső, megnövelt teret pásztázva. A rekonst-

rukció John Pawson brit építész tervei alapján készült, 600 millió forintos Európai Unió és magyar állami támogatásból. A bútorok tömör diófából készültek, a padlázat süttői mészkőből, az oltárt és a keresztelőmedencét ónixból faragták. Külön hangsúlyt helyeztek a megvilágításra, hogy a hajnali derengő fény, és az ünnepi fényár is megjeleníthető legyen. Mint ahogy azt Cirill Atya is elmondta, a tér elcsendesedésre, elmélyülésre hív, a puritánság nem vonja el a figyelmet.

Szent Márton csontereklyéinek, és a Mátyás-kori kerengőnek a megtekintése után egy igazi kuriózummal kedveskedtek nekünk vendéglátóink. A Levéltárban őrzött Tihanyi apátság eredeti alapítólevelét 1055-ből, és Szent István 1001-ben íródott kiváltságlevelét is közvetlen közelről tanulmányozhattuk. 996-ban Géza meghívására érkeztek a bencések az országba, és Szent Adalbert vezetésével a Szent Márton hegyen telepedtek le. Szent István Koppány legyőzése után 1001-ben kiadott alapítólevelében királyi apátság rangjára emelte a monostort. A XIII. századra már 90 bencés kolostor működött Magyarországon. A földművelésben, kertészetben korszerű eljárásokat, és termelési eszközöket honosítottak meg. Az oktatásban komoly szerepet vállaltak, könyvtáraikkal, könyvmásoló műhelyeikkel sokat segítettek a műveltség terjesztésében.

KÜLÖNLEGES KIÁLLÍTÁSOK

Ottjártunk előtt néhány nappal nyerte el a Főapátság 2012-es „Van egy kert – útikalauz monostori kertekhez” című tárlata az Év kiállítása-díjat. Sajnos erről lemaradtunk, de kárpótolt minket az új Imago című portré kiállítás, mely igazi ritkaságokat is bemutat, zömében a XVIII-XIX. században készült műalkotásokat. Itt, a könyvtár alagsorában a pannonhalmi gyűjteményeket minden évben, hagyományosan március 21. és november 11. között mutatják be. Előbbi Szent Benedek, utóbbi Szent Márton neve napja.

AZ ÉV EBÉDJE

Bár még messze nincs vége az évnek, én megelőlegeztem ezt a címet az Apátság Viator (Utazó) éttermének, ahol olyan finom menüvel lakatták jól csapatunkat, hogy nehéz szavakba önteni elégedettségünket. Így inkább csak az ételort vetem papírra:

*Marinált spárga saláta vörös tonhalla és pisztáciával
Zöldborsókrémleves házi kecskesajttal
Bakonybéli medvehagymás rizottó liba zúzával
Vaddisznópofa tejszínes polentával és párolt gombával
Hideg túrógombóc levendulahabbal és eper kompóttal*

Az Apátság Pincészet borait már meg sem merem említeni, nehogy abbahagyják úti beszámolóml olvasását. Az étterem egyébként modern stílusban épült, mindkét oldalon üvegfalal, így semmi nem állja útját a pompás kilátásnak. Népszerűek az étteremben tartott Jazz-vacsorák is.

LEVENDULA, LIKŐR, CSOKI

Az ebéd után a gyógynövénykertbe indulunk, ahol gyógy- és fűszernövényekkel ismerkedhetünk meg.

Mivel mostanában tartják a Levendula-heteket, leginkább a levendulára összpontosítunk. A levendula az ismert molyűző hatásán kívül igen sokféleképpen alkalmazható. Fürdőolaj, masszázsolaj, krémek, szappan készül belőle. Jótékony a hatása a többi között nyugtalanság, álmatlanság, izületi fájdalmak, égési sérülések és rovarcsípés esetén. A levendula lepárlásának mozzanatait a kertészetben végigkövethetjük. Először víz forralásával gőzt állítanak elő, egy úgynevezett gőzfejlesztő gépben, amit beleengednek a levendula frissen leszedett virágait tartalmazó üstbe. A főleg a virág csészeleveleiben található olajat az áramló vízgőz magával viszi.

Ezt a gáz halmazállapotú elegyet lehűtik, amitől kicsapódik, és folyékonyvá válik. A víz és az illóolaj eltérő sűrűségű, ezért külön válnak egymástól. Az elkülönítés után még többször átszűrjük, majd fényvédő üvegekbe töltjük. A gasztronómiai alkalmazása is igen széleskörű. Szörpöt készítenek belőle, csokoládéba teszik. A kertészet ajándékboltjában kapható csokoládék közül a Casia tejcsokoládé készül karamellizált levendulával, de érdemes szétnézni, mert van itt még különlegesség bőven: fehércsokoládé zöldfűszerekkel, vagy étcsoki meggylikőrös kakaóbab törettel és fűszerekkel. A bencések ősi hagyománya volt a gyógyhatású teák, likőrök, és persze a bor készítése. Az 1900-as években hatalmas szőlőbirtokkal rendelkező Apátság már abban az időben is palackozva árulta borait. A betérőt pedig Szent Benedek Regulája szerint egy hemina borral kínálták. Hogy hány deci 1 hemina? Nos, ezt Szent Benedek nem úrmértékegységben határozta meg. Azt ajánlotta, hogy csak annyit igyunk, amennyi éppen közelebb visz Istenhez, de még el nem távolít tőle. ■

A Bazilika 55 méter magas tornyán a mozaik Pannonhalma alapítását és a rend 1802-es visszaállítását ábrázolja.

Meggylikőr, gyógynövénylikőr és keserűlikőr. Utóbbi kettő alma-pálinkából és gyógynövényekből készül. Gyógyhatásúak, és a komfortérzet javítására szolgálnak.

Az apátsági kertészetben évente mintegy 110 liter levendulaolaj készül, amelyet 10 grammos kiszerelesben értékesítenek.

A Világjáró útját
A Pannonhalmi Fő-
apátság támogatja.
www.bences.hu